

ศาสตราจารย์ ดร. ชัยยงค์ พรหมวงศ์
Professor Dr. Chaiyong Brahmawong

การปรับโลกทรรศน์การจัดการศึกษาไทย

ตอนที่ ๔ จุดมุ่งหมายและขอบข่ายการศึกษายุคใหม่

โดย

"จพย. ศุภศาสตราไพศาล"

นับตั้งแต่ไทยใช้ระบบการศึกษาตามแบบตะวันตก เรามีจุดมุ่งหมายแปรเปลี่ยนไปหลายครั้งตามระบบการศึกษาชาติ หรือแผนการศึกษาชาติ (แผน Plan=ระบบ System) ส่วนใหญ่จำกัดอยู่ ๔ กลุ่มคือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา ทัศนศึกษา และอาชีวศึกษา หลังปรากฏการณ์คุณไสยยุคดิจิทัล คือ โควิด 19 ที่ส่งโดยชาติชั่วชาติหนึ่ง วิถีชีวิตของคนเปลี่ยนไปกลายเป็น นวัตกรรมสถานใหม่(New Normal) จุดมุ่งหมายการศึกษาจึงต้องเปลี่ยนไปด้วย ขอบข่ายการศึกษาหรือ พิสัยการศึกษา (Educational Domains) ต้องเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน

บทความตอนนี้จะเสนอจุดมุ่งหมายการศึกษาและขอบข่ายการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนตาม

1. จุดมุ่งหมายการศึกษา

ในยุคนวัตกรรมหรือวิถีใหม่ จุดมุ่งหมายการศึกษามี 7 ประการ คือ

1.1 อริยศึกษา (เดิมใช้จิตศึกษา) สอนคุณธรรมและจริยธรรมศึกษา มุ่งให้ยกระดับตนหรือวิญญาณให้เป็นคนดี ยกระดับจาก "คน" เป็น "มนุษย์" คือผู้มีใจสูง มีใจแผ่กว้างคน แต่ใจต่ำทรมายิ่งกว่าสัตว์ โดยเน้นพัฒนาจิตใจ (Mind) และวิญญาณ (คือ Soul=Self=อัตตา)

1.2 วิทยศึกษา (เดิมใช้พุทธิศึกษา) มุ่งสอนให้มีความรู้ในศิลปะวิทยาการ ทั้งศาสตร์และศิลปะ คือเป็นคนเก่ง แต่มีเชิงมภายในวิทยาศาสตร์ (ตามนิยามของคำว่า Science จะให้เชื่อใน 5 มิติเท่านั้น คือเชื่อในสิ่งที่ตนสังเกตได้ด้วย ตา หู จมูก ลิ้น และสัมผัส) แต่มีความรู้ในอริยศาสตร์ ที่เชื่อ 7 มิติ คือ ตา หู จมูก ลิ้น ร่างกาย จิต และวิญญาณ

1.3 ทักษศึกษา สอนให้มีทักษะทางกายหรือทักษะจิตกล (Psycho-Motor Skills) และทักษะการใช้ความรู้ (Cognitive Skills)

1.4 **อาชีพศึกษา** คือสอนวิชาชีพเพื่อนำไปทำมาหากิน ครอบคลุมหัตถศึกษา และทักษะระดับสูง (Advanced Skills)

1.5 **เศรษฐกิจศึกษา** คือ สอนให้มีทักษะการจัดการทรัพยากรที่ตนมีและหามาได้จากการประกอบอาชีพสุจริต

1.6 **สังคมศึกษา** คือ สอนให้มีทักษะส่วนบุคคล สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

1.7 **ทักษะชีวิตศึกษา** สอนให้รู้จักดำรงตน ภูมิใจในอาชีพตน ไม่มุ่งเป็นเจ้าของคนอื่น (Learning to Be) และดำรงชีวิต อย่างพอเพียง และอยู่เย็นเป็นสุข มากกว่าอยู่ดีกินดี (Learning to Live)

2. **ขอบข่ายการศึกษา** ครอบคลุม 7 ขอบข่าย ได้แก่ อริยพิสัย วิทย์พิสัย ทักษพิสัย อาชีพพิสัย เศรษฐพิสัย ทักษชีวิตพิสัย และสังคมพิสัย

2.2.1 **อริยพิสัย (Ariya Domain)** เดิมใช้ จิตพิสัย Affective Domain เป็นขอบข่ายที่เกี่ยวกับอริยศาสตร์หรือ ศาสตร์ประเสริฐ เพื่อให้รู้เท่าทันสภาพที่เป็นจริง เน้นการดำรงใจให้อยู่ในสภาวะที่เป็นประโยชน์ (คุณ=ประโยชน์ ธรรมะ=สภาวะ) มุ่งศึกษาอาการของจิตใจได้แก่ ความรู้สึก อารมณ์ ทัศนคติ ความสนใจ ค่านิยม ความชื่นชอบ ความกระตือรือร้น แรงจูงใจ และคุณธรรม เช่น การสำนึก สำเนียง การยอมรับ ความชื่นชม และการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ในการสั่งสม และใช้ประโยชน์ "พลังศักดิ์สิทธิ์" ที่ไม่ขึ้นกับเวลาคือ อกาลิโก (Timeless) ไม่ขึ้นกับสถานที่ คือ อเทสิโก (Spaceless)

2.2.2 **วิทย์พิสัย (Cognitive Domain)** เดิมใช้ "พุทธิพิสัย" เป็นขอบข่ายที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ความรู้ ที่ครอบคลุมความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมิน

2.2.3 **ทักษะพิสัย (Skills Domain)** เป็นขอบข่ายที่เกี่ยวกับทักษะความชำนาญที่เน้นการใช้ อวัยวะของร่างกายที่เคลื่อนไหวได้ (Motors) เช่น มือ แขน ขา ลำตัว ปาก ฯลฯ ตามการสั่งการของจิต จึงเป็นทักษะทางจิตกล (Psycho-Motor Skills) ได้แก่ ทักษะการเขียน การอ่าน การวาดภาพ การพิมพ์ดีด ฯลฯ

2.2.4 **อาชีพพิสัย (Career Domain)** เป็นขอบข่ายที่เกี่ยวกับอาชีพการ ได้แก่การประกอบอาชีพเพื่อหารายได้มาดำรงชีวิตและครอบครัว โดยไม่เลือกอาชีพว่า ใช้สมองหรือแรงงาน และดำรงตนประกอบอาชีพนั้นด้วยความภาคภูมิใจ อาชีพพิสัยจำแนกเป็นอาชีพ (Vocation) และวิชาชีพชั้นสูง(Profession)

2.2.5 **เศรษฐกิจศึกษา (Economic Skill Domain)** เป็นขอบข่ายเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การครอบคลุมการจัดการ และการใช้ทรัพยากร ได้แก่ การหารายได้ การใช้จ่าย การออม การลงทุน และการจัดตั้งสถานประกอบการ (Startup) เป็นขอบข่ายที่ไม่เคยมีในการจัดการศึกษาไทยจึงปรากฏว่า เพื่อออกไปประกอบอาชีพ มีรายได้ แต่ไม่มีแผนการใช้จ่าย หา

ได้เท่าไร ก็ใช้หมด ศิลปินบางคนมีรายได้สูง แต่ยามชรา ก็มีความเป็นอยู่อย่างแร้นแค้น เกิดจากการขาดการศึกษาในด้าน วิชาหูกิจ คือ การหารายได้และการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการศึกษาที่ผ่านมาไม่เคยเน้นการสอนด้านเศรษฐกิจพอเพียง จึงทำให้ประชาชนมีปัญหาเรื่องการเงินการใช้จ่าย ใช้จ่ายเกินกำลัง จนประสบปัญหาการเงินในบั้นปลายชีวิต

2.2.6 ทักษะชีวิต (Life Skill Domain) เป็นขอบข่ายที่เกี่ยวกับทักษะการดำรงชีวิตตามวิถีไทย เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและสามารถเอาตัวรอดจากภัยรอบตัวได้ สามารถนำตนเองให้พ้นจากความหลง ความโกรธและความโลภ เข้าสู่ความเป็นบัณฑิต (ผู้มีใจสูง) และเข้าสู่ความเป็นปริญญาดุษฎี คือ ความรู้รัก ระลึก และโมหะในที่สุด

2.2.7 สังคมทักษะ (Social Skills Domain) มุ่งสอนให้ลดมานะคือการหลงตนว่า ดีกว่าหรือต่ำต้อยกว่าคนอื่น รับฟังความคิดเห็นคนอื่น ไม่เห็นแก่ตัว (มุ่งบำรุงบำเรออัตตาคือ ตัว) แต่เห็นแก่ตน (คือในโลกก็ภาพ มุ่งยกระดับตนจากอวดอย่างหยาบ ประกอบด้วยดินน้ำลมไฟ เป็นอวดสำเร็จด้วยใจของเทวดน อวดตาไว้รูป ของเทพ เพื่อขึ้นสู่โลก กุศตรภาพ คือ อวดตาไว้รูปนาม

โดยสรุป โลกทรรศน์ของการจัดการศึกษาไทยคือ การปรียขยายจุดมุ่งหมายการ และขยายขอบข่าย การศึกษาเป็น 7 ขอบข่าย คือ อริยพัสัย วิทยพัสัย ทักษพัสัย อาชีวะพัสัย เศรษฐพัสัย ทักษะชีวิตพัสัย และ สังคมทักษะพัสัย.

โปรดติดตามตอนที่ 5 "องค์ประกอบของวิชาการศึกษา" ในสัปดาห์หน้า

ท่านเห็นด้วยหรือไม่

โหวตโปรดคลิก

<https://pollbager.com/polls/7882?t=26743637IUQ>

ดูผลโหวตโปรดคลิก <https://pollbager.com/polls/7882/results?t=26743637IUQ>